

202
FEDERACIÓ AGRÍCOLA CATALANA - BALEAR

CELLERS COOPERATIUS
DE PRODUCCIÓ I VENDA

BARCELONA
IMPREMPTA VIUDA DE J. RIERA
Riera Baixa, 11 i 13
1917

MEMORIA

premiada en el Concurs de l'Excma. Diputació
Provincial de Barcelona l'any 1915

FEDERACIO AGRÍCOLA CATALANA-BALEAR

**CELLERS COOPERATIUS
DE PRODUCCIÓ I VENDA**

MEMORIA PREMIADA

per l'Excma. Diputació Provincial de Barcelona

PER

JOAN RIBA

Secretari General de la Federació

BARCELONA

IMPREMPTA VIUDA DE J. RIERA

Riera Baixa, 11 i 13

R. 2223

Quant un home porta afecte a una obra social, trevall per a que aquesta tinga un esplendorós resultat, i buscant aquest de moment sols en un petit radi de acció, quant després ne dedueix bones conseqüències, se converteix en infatigable apòstol, volent portar son entusiasme a diferents encontrades.

En Joan Riba es conegut de quants en aquests últims anys han anat seguint el moviment social agrari. Escrivint en revistes i fulles agrícoles, col·laborant en sindicats i associacions, i intervenint en Congressos agrícoles, ha adquirit personalitat pròpia que li ha donat veritable autoritat per a que pugui parlar de Cooperatives.

No es, doncs, extrany, que overt per la Excma. Diputació provincial de Barcelona un concurs per a premiar la millor memoria que's presentés sobre «Cellers cooperatius de producció i venda» concorregués en Riba a dit concurs, i en sortís premiat. Obrant aixís, corresponia a la bona iniciativa de la Corporació provincial, i lograva allisonar al públic i guiar-lo en una obra social.

No haig d'alabar el trevall, perquè l'obtenció del premi constitueix la millor sanció; ni haig d'examinar les qüestions que explica o planteja perquè el que llegeixi el llibre, per la claretat i concisió amb que s'exposen els conceptes, i per la manera pràctica com ho desenrotlla, se farà càrreg desseguida de l'història de les cooperatives, de com han de funcionar legal i econòmicament els cellers cooperatius de producció i venda, i de les regles a que els mateixos han d'atènyer-se.

Digne complement de l'obra son els models d'impresos i de documents, i explicació de la manera de portar els comptes; cosa importantíssima, perquè en els nostres temps en que ja afortunadament els pagesos van entenent la conveniència, per no dir necessitat, d'agrupar-se, no son sols teories exposades en forma més o menys brillant lo que ha de buscarse; ha arribat l'hora de conèixer ja com s'ha d'actuar: conegudes les ventatges de l'associació, han d'apèndrer els socis la manera d'obtenir pràcticament aquelles.

La Federació Agrícola Catalana-Balear que s'honra en tenir per

Secretari a D. Joan Riba, ha de agrair a aquest el seu treball. Combatudes les cooperatives, bò es que surtin defensors de les meteixes: se diu que les cooperatives arruinen al comerç i a la industria; pro no's fixen els seus impugnadors que a qui ataca primordialment es al intermediari; sols se proposen posar en contacte directe al productor i comprador o consumidor, en benefici de tots dos.

De desitjar és que l'obra comensada per la Excma. Diputació de Barcelona no quedi are interrompuda. Es necessari anar avensant en aquesta obra social. A França donant a les cooperatives caràcter mercantil, a Alemanya caràcter civil, i regulant-les a Bèlgica i Italia com a societats típiques, demostren els governants d'aquells Estats que han sapigut compendrer l'importancia de les expressades entitats. A Espanya nò tenim cap llei especial, caurién dintre les prescripcions del Còdig de Comerç si se separeessin de la mutualitat; conservada aquesta hem de acudir a la llei de Associacions de 30 de juny de 1887, doncs tot lo més que ha regulat l'Estat espanyol han sigut determinades exencions tributaries.

Si bé la provincia de Barcelona té moltes agrupacions cooperatives, no abunden aquestes en lo restant d'Espanya. Potser a la seva escassetat hi haurà contribuït el fracàs que han tingut determinades cooperatives de producció en que primordialment se tenia en compte l'home com a productor de treball i que meresqueren que digués Jules Simon, referint-se a elles, que «un sac d'escuts pot transformar a un obrer en patró, pro no en patró hàbil»; pro tinguis en compte que en les cooperatives de producció de que parla en Riba no hi entra l'home com a factor esencial o casi exclusiu, sinó la materia primera preparada en brut per l'home, i oterta per aquest a l'entitat per a que la treballi i puleixi, i n'obtingui un bon i positiu resultat en el mercat mundial.

Diuen que'l pròleg es la presentació de l'obra o l'introducció en la meteixa. He intentat fer-ho. Pro obtingut o no lo que'm proposaba sols prego al agricultor que si vol actuar pràcticament dintre dels cellers cooperatius de producció i venda, llegeixi el llibre que sometem al seu estudi.

Antoni Jansana i Llopart

Diputat a Corts i President de la
Federació Agrícola Catalana-Balear.

Cellers Cooperatius de Producció i Venda

Infundadament he sentit dir moltes vegades que la Diputació de Barcelona, influenciada per l'ambient de la gran ciutat, s'havia cuidat molt de fundar Escoles industrials o de Belles Arts; que impulsava tot lo que's referia al foment comercial; que ajudava a les institucions de Nàutica o Socials, però que no prestava la deguda atenció als grans interessos agrícoles, no obstant i representar aquestos la riquesa més sòlida, més ferma i tal vegada més gran de tot Catalunya.

Sempre que d'aquesta manera he sentit parlar, per no creure-ho just, he defensat a la Diputació de Barcelona (ja sé que no necessita de la meua defensa), aportant com arguments lo que feia amb l'antiga Granja Agrícola, lo que fa pels Congressos Agrícoles que's celebren, i finalment la gran obra d'haver creat i de la manera com ha montat l'Escola Superior d'Agricultura.

L'acord prè en 13 de Juliol de premiar la millor memoria que's presentés sobres «Cellers cooperatius de producció i venda», ve a demostrar una vegada més l'atenció que la Diputació presta a les coses agrícoles, i no podia venir en moment més oportú, ja que, de tenir exteses per la nostra terra aquestes associacions, no s'hauria sofert la crisi econòmica dimanada per la manca de l'exportació del vi, a causa de la guerra europea, ni per tan, els danys causats per les fortes invasions de mildiu, o el mal que han fet les pedregades que han caigut, els hauriem sentit amb tanta intensitat per la major remuneració obtinguda de la collita anterior (1).

Jo voldria, al concórrer en aquest concurs, encertar ben bé l'intenció de la Diputació de Barcelona, i fer, més que un trevall d'erudit o de recopilació, que aixó es fàcil llegint llibres i transcribint lo que's fa al Japó, Australia o Estats Units, un trevall que, essent acceptable als nostres pagesos, a la manera d'esser de la nostra propietat, i arren-

cant de les realitats tradicionals a Catalunya, marqués, quant menys, els punts principals que, en forma pujanta, fes néixer Cellers Cooperatius per tots els indrets de casa nostra.

I com que crec que aquesta es l'intenció de la Diputació, vull veure si, amb ben poques ratlles, puc contribuir a que tals aspiracions siguin un fet.

Antecedents

En el Congrés que la «Federació Agrícola Catalana-Balear» va celebrar a la ciutat de Igualada l'any 1913, i en el que, com tema general, va estudiar-se l'Associació Agrícola, D. Josep M.ª Barnadas, Secretari General del Sindicat Agrícola «Alella Vinícola», i Administrador de la «Unió de Vinyaters de Catalunya», va esser Ponent del tema «Associació basada en la Cooperació», i en el seu treball científic, doctrinal, es marquen punts de vista molt concrets respecte al concepte de Cooperació; deslligament dels Sindicats; diferència dels actes mercantils dels cooperatius; etz.; però quant tot-hom esperaba que entrés en el desenrotllo de la segona part del seu tema o sigui dels cellers cooperatius, per a escoltar lo molt bò que la pràctica li haurà ensenyat en els anys que porta dirigint «Alella Vinícola», el Sr. Barnadas ho deixa per a altre ocasió, alegant premura de temps i privant-nos de saborejar el fruit de la seva experiència (2).

Prenent, doncs, la primera part del tema anunciat per la Excel·lentíssima Diputació com enunciat genèric: tenint ja fets entre nosaltres, com tenim, estudis complets de la Cooperació Agrícola en el vast i extens camp que agafa; i creient, com dic més amunt, que lo que's proposa la Diputació es tenir un estudi especialitzat dels Cellers Cooperatius amb la mirada fixa a crear-ne, fomentar-ne, ajudar-los en la seva formació per l'urgent necessitat que hi ha de que aquest modern medi de defensa econòmica sigui aprofitat pels agricultors, faré un estudi lo més senzill possible de la Cooperació en general, per donar més extensió al verdader tema del concurs.

Cooperació en general

La Cooperació agrícola en totes les seves variacions i modalitats; la transformació de les antigues associacions en modernes cooperatives; l'esperit col·lectiu guanyant cada dia terreny al individualisme del segle passat, ha sigut, no m'en cab cap dubte, la gran palanca que ha fet progressar més ràpida i més intensament l'agricultura de tots els països.

La Zadruga Servia, institució de treball agrícola, familiar i patriarcal, qual origen es remonta més enllà del segle XI, es transforma en moderna associació, acullint-se a la Llei que en aquella nació les regula (3).

Al Frinl Austriac, regió on el treball dels agricultors era quasi despreciat i subjecte a les més grans vexacions per causa del contracte de *colonato*, i quin únic ingrés dels pagesos era el que els hi proporcionava la sericicultura, veu triplicar-se el valor dels cucs de seda per la sola instal·lació d'un forn cooperatiu per a dessecar els capolls.

El primer de Gener de 1863, publica Abraham Lincoln el famós decret abolint l'esclavitud als Estats Units, i quatre anys després es forma la primera Cooperativa per a treballar la terra amb socis quasi tots de color, copiant l'antic *The Wisconsin Fhalaux*, primera tentativa americana de comunitat cooperativa, que, segons expressió de Noyes en l'«*Historia del Socialismo Americano*», anava bé, però va morir per voluntat pròpia, suicidant-se, per raons que encara no han sigut explicades satisfactoriament.

A l'Argentina, a Córdoba, es constitueixen cooperatives per a fer únicament concursos i exposicions de fruites del país.

A Entre Ríos, mateix Plata, es formen cooperatives per a construir o llogar magatzems prop de les estacions del ferro-carril, per a rebre, magatzemar i re-expedir els fruits que venen del interior a fi i efecte que en les demores no's malmetin.

A Rússia, que atrassada en moltes coses es dona compte dels beneficis que'n pot treure de l'organització cooperativa, té fundades a final de 1913 unes 1.670 cooperatives que varen magatzemar i vendre

durant aquell any més de 10 mil·lions de *pouds* de blat. Un *poud* equival a 16.380 kilos (4).

Pel tractat de comerç fet entre Àustria i Itàlia l'any 1892 en el que's concedia la clàusula de favor als vins d'aquesta darrera nació, la regió trentina veu que té al demunt la misèria, però recorre a la cooperació, es funda la primera cooperativa vinícola a la Riva, el govern austriac, que veu que ha donat un mal país, però que no pot tornar enradera, fomenta i ajuda, amb fortes subvencions, les cooperatives que van fundant-se, salvant, per aquest medi, els grans interessos pels pagesos trentins.

Avui Itàlia que ha volgut competir mundialment en tots els ordres de l'activitat, té més de 2.000 Cellers Cooperatius que guanyen cada dia nous mercats a Europa i Amèrica.

A Rumania es funden Cooperatives per a prendre terres en arrendament que restaven sense cultiu, i l'any 1912 hi han 487 d'aquestes societats amb més de 60 mil socis que tenien arrendades 370 mil hectàrees de terra, de les quals en pagaven més de 12 mil·lions de leus. Un leu val una pesseta (5).

I per fi aquestes grans nacions que tan els hi debia la humanitat, per lo que per ella havien fet, que's diuen França, Bèlgica i Alemanya, les veiem portant les fonts de la cooperació a la Índia i al Congo; donar la pauta al Món sobre el Règim legal de les noves associacions, i tenint-ho ja quasi tot fet en crèdit agrícola, segurs mutus, organismes de compra-venda; federades les diverses entitats per a reunir més força, i fins poguer-se imposar, alguns cops, als poders públics; les veiem invadint un altre camp, organitzar cooperatives per a la conducció d'energia elèctrica a les finques rústiques i poguer-la emprar en indústries rurals; fundar cooperatives per a portar la comptabilitat de finques agrícoles quals amos no se'n volen o no se'n poden cuidar, i per fi copiant quelcom de lo que al Japó feien les Hotukushas fundades per Ninomija Sontokú, l'Acadèmia de Ciències morals i polítiques de París, premia a G. Olphe Gaillard un treball notabilíssim sobre «Caixes de préstams sobre l'honor». Al Japó fa més de tres segles que'n funcionen.

I aquests països que tan han fet en l'immens camp cooperatiu. ¿de quins medis s'han valgut per a realitzar-ho?

Sencillament, dels que ja tenien en les Lleis fonamentals de l'Estat. En la majoria dels països s'han acullit les cooperatives als pre-

ceptes que regulen les companyies mercantils, i l'únic que ha tingut que fer el legislador, ha sigut definir l'acte cooperatiu. Aixís veïem que'l Régimen legal belga de 25 de Maig de 1912 admet sis classes de companyies mercantils, i diu que societat cooperativa, que es entre ellès, es aquella qual nombre de socis i d'aportacions es variable i que ses quotes no son cedibles a tercer.

Tal criteri es el mateix que té França, més especificat encara, i amb excepcions favorables a les cooperatives vinícoles, segons les Lleis de 29 de Desembre de 1906, i 8 d'Abril de 1910 (6), i que és el mateix que tenen les demés nacions; i solsament demostrant que la cooperativa es convenient a una certa classe de la societat (agricultors, industrials, miners, ganaders), i que és feta entre individus de la mateixa classe i per a major foment i progrés dels seus interessos, obté la cooperativa l'inscripció com a tal i'l dret a disfrutar dels beneficis i exencions que l'Estat els concedeix.

Naturalment, que l'Estat obliga a les Cooperatives a complir certs requisits, com presentació de balanços, relació exacte dels socis, domicili social, duració de la societat, manera d'administrar-la, responsabilitat dels socis i fins estipula el repartiment d'utilitats, però basat en principis d'extracta justícia i llibertat, també admet l'exclusió, separació, dimissió del soci, i disolució de la societat, però sempre en el ben entès que mai s'ha fet una Llei per a que's fessin Cooperatives, sinó que ha legislat sobre aquestes institucions després que n'hi havien moltes que funcionaven amb regularitat, complint-se aquella llei biològica de que la funció crea l'orgue.

Cellers comunals

De temps im-memorial, la gent del nostre camp han sigut cooperadors i han practicat la cooperació precisament en allò que més difícil els hi era.

Potser la dificultat d'haver de resoldre cada dia nous problemes; potser la *necessitat d'ajudar-se* (verdadera i única font del desenrotllo cooperatiu) en tots aquells assumptes que'l progrés ha portat a l'agricultura, va fer que'ls nostres pagesos fossin cooperadors. Els

orris per a fer formatge al Alt Urgell, les mines per a convertir pobres terrenys de secà en hermoses i productives hortes, i les *cupades de vi* que feien tres o quatre companys antigament en molts dels nostres pobles, crec que ens donen la primacia de la cooperació avants que l'estudiessin i perfeccionessin Valleroux, Andreu Colliez i tants altres.

Entenc que l'organització cooperativa per a l'elaboració o producció i venda de vi, deu distingir-se dels Cellers Comunal, els quals jo considero com el prelude de les Cooperatives vinícoles, i son, per a mí, lo mateix que feien els nostres avis quan barrejaven les veremes per a fer vi en conjunt, però més en gran, barrejant més quantitat de veremes. Es més, coneixent el caràcter dels pagesos catalans, es d'absoluta necessitat que vegin les grans aventatges que'n treurien si, aprofitant-se de l'actual Llei de Sindicats Agrícoles de 28 de Gener de 1906, o fent fer una Llei de Cooperatives, com ja s'ha proposat a les Corts, es constituïssin en Cooperativa Vinícola per a construir un edifici per a poguer elaborar el seu vi amb tots els adelantos moderns de trepitjadores mogudes elèctricament, prempses continues, bones tines per conservació, aparells d'enologia i sobre-tot un bon personal tècnic per a la direcció.

Està clar, que molta experiència, es pot apendre, visitant i estudiant els Cellers Cooperatius que, amb forma bastant perfecta, tenen montat Alella, Pla de Cabra, Esplugua de Francolí, Cambrils i Barbarà, per no citar més que els més importants, però crec que el just medi, representatiu del aplom i la cautela que s'ha de anar al establir aquestes associacions, el donava en unes resenyas publicades en la «Fulla Agrícola» de *La Veu de Catalunya*, nombre 284, de l'elaboració que varen fer de vi en comú, el socis del Sindicat de Cambrils.

Deia en un article sobre «Cooperatives Vinícoles» publicat en la «Fulla» del diari nomenat del dia 10 de Juny de 1912: «Els dos anys que a Cambrils els pagesos s'han juntat per fer el vi en comú ajudats i patrocinats pel Sindicat Agrícola, han sigut dos anys que, ni buscats, s'haurien trovat millors per a demostrar palesament la bondat d'aquestes institucions. Tots dos anys s'ha fet, portant-hi tot-hom la bona fè, gairebé diríem d'estar per casa, amb reglamentació deficient, i havent de resoldre moltes vegades de moment, conflictes que s'han presentat. No obstant això, la liquidació total ha donat un resultat ben afalagador pels que han estat al davant, i de forsa rendiment pels que hi han contribuït amb sos raims».

Parlaba després de les moltes dificultats que es varen haver de vencer en el transcurs de la collita i de l'elaboració, dificultats ja —deia—totes nascudes del agombalament del treball, i feia notar l'augment de preu que varen posar els compradors de raims, pel sol fet d'organitzar-se l'elaboració en comú. No obstant aquell augment en el preu, citaba que «des de 3'14 ptes. el quintà d'una partida de 29 quintars i 9'26 graus (preu el més baix de la verema blanca), fins a 5'82 ptes. en que's va pagar un altre partida de 31'34 quintars i 17 graus (preu més alt de la mateixa verema); i des de 4'56 ptes. en que's va pagar una petita partida de 0'93 quintars i 12 graus (preu el més baix de la verema negra), fins a 6'84 ptes. en que's va pagar una partida de 807 quintars de 18 graus (preu el més alt de la mateixa), es passa pels preus de Ptes. 6'63, 6'59, 5'66, 5'28, 5'73, 5'34, 4'82, 4'78, etzètera; es a dir, de 123 partides diferents que's varen portar, no més n'hi ha 20 que cobren més baix de 18 rals, i en queden 103 que cobren per damunt encara del preu màxim que l'associació va obligar indirectament fer pagar als comerciants».

I acabava el dit article dient: «Lo que fins ara havia sigut fet d'estar per casa, sortirà del seu estat interí, per a pendre forma social, legal i econòmica. Aixís ho fa creure una reunió que fou presidida pel qui es President del Sindicat, tan bon cambrilenc, i persona de tants mèrits agrícoles com es D. Josep Vidal Barraquer, el qual, al fer consideracions sobre aquestes entitats, explicà l'importància i l'increment que va veure en el seu rescent viatge a França, prenién en aquella nació, i aconsellant que s'hi miri tot-hom molt avants d'entrar-hi, perquè a les associacions hi ha d'anar aquell que hi tingui benefici, però no aquell que n'hagi de sortir perjudicat».

El tal criteri, que podrà esser molt *pastoril*, però que es molt català i molt pràctic, crec que es molt acceptable per a arribar a tenir un Celler Cooperatiu.

Començar primer, copiant la forma primitiva dels nostres avis; buscant i llogant un magatzem gran que en tots els pobles n'hi han; juntar-se per a fer el vi encara que no més es siguin 6 ó 8 ó 10; fent el repartiment per la sencilla regla d'aligació; no volguer apreciar en la valoració masses components del vi que fan molt difícil l'operació i no's trova ningú que la sàpiga fer, i vendre lo més aviat possible si no's tenen bones estives.

Es tanta la bondat d'aquesta sencilla comunitat; se'n treuen de

moment tants beneficis, que l'exemple repercutint a la butxaca dels 8 ó 10 iniciadors, fa entusiasmars als demés i's disposen els ànims per a poguer aixecar aquells edificis que en aquelles poblacions anomenades son orgull de l'associació agrícola catalana.

Si els pagesos toquen durant dos o tres anys les aventatges que'ls hi proporciona la sencilla organització d'un celler comunal d'elaboració i venda de vi, no tindran després inconvenient de comprometre part del seu capital o de les seves finques en constituir una «Cooperativa Vinícola».

¿I com ha d'organitzar-se de primer antuvi aquest sencill Celler Comunal? De la manera més fàcil possible, ja que no fan falta ni Lleis especials, ni estatuts, ni escriptures de compromís, ni cap capital. Pot fer-se, deu fer-se, es convenient que's fassi, res més que amb bona voluntat, confiança i bona fè per part de tots. Anem a veurer-ho.

Dels 8 ó 10 que s'han juntat per a portar la verema i fer vi, se'n nomenen dos o tres dels més experimentats, dels que hi tinguin més entusiasme, o que's creguin més aptes, per a portar la direcció, representar-los, i portar la comptabilitat.

Es lloga un local capàs per a encabir-hi el vi que s'ha calculat es farà, cosa sumament fàcil, ja que tot hom sab, poc més poc menys, la collita que fa, i es raro el poble que no tingui un magatzem amb cups apropósit per a fer l'elaboració.

Ja a la collita, s'aconsella es vermi escalonadament per a evitar agobios, i de les carretades que van entrant, prèviament pesades, es treu un raig de most de cada portadora per graduar-lo i tenir el grau d'aquella carretada.

Cada propietari té la seva fulla on diàriament s'hi anoten el pes, les carretades, que convé siguin sempre del mateix nombre de portadores, i el grau que fa el most en cada carretada.

Amb aquesta pauta per a tots, i procurant l'encarregat o director que en els diversos cups s'hi vagin barrejant charel-lo amb pansal, picapoll amb macabèu, es dir, unes classes de veremes amb altres per a que no siguin cupades de vi totes d'un mateix raim; unes veremes més madures junt amb altres de més verdes per a trovar un bon *bouquet*, etz., etz.; coses totes molt sencilles i que avui ja saben molts, mercès als «Cursets» de vinificació donats per les Enològiques i l'Escola Superior d'Agricultura, es va elaborar el vi que, segons lo que's cregui més convenient (les necessitats del mercat o la sòrt ho

demonstraran ulteriorment), es pot fer verge, brisat, ensofrat o mistela, si bé l'últim no es d'aconcellar per evitar-se la compra d'alcohol.

Acabada ja la vinificació, i encara que no sigui acabada, després de la primera fermentació, i tenint en compte que's té el vi en un magatzem llogat, que l'associació es de lo més simplificat que hi ha, i que'ls associats no podran passar gaire temps sense fer diners del seu producte, es procedeix a la venda del vi, ja en forma de subasta anunciada amb anterioritat, ja cedint-lo al comerciant qui millors condicions ofereixi (8).

Venut el vi i cobrat s'ha de procedir al repartiment. Havem dit que cada associat té en la seva fulla anotats els kilos de raims i'l grau de cada carretada. Se li sumen els kilos i's busca el grau mig de totes les carretades conjuntes, i ens trovem que l'associat A té tans kilos d'un grau B. Aixís es fa el compte a tots. El vi mesurat i venut ha sigut tants hectòlitres i tenia tants graus de riquesa alcohòlica. Resulta a tant grau i hectòlitre. Després es busca la quantitat de raims que s'han necessitat per a fer un hectòlitre de vi, i segons el grau, se li paga al propietari tants hectòlitres com hagin sortit del nombre de kilos que ha portat de raims. Exemple:

JOSEP PUIG		Verema blanca.	
1. ^a carretada.	6 portadores.	600 kilos.	11 graus.
2. ^a »	6 »	600 »	12 »
3. ^a »	6 »	600 »	13 »
3 carretades	18 portadores	1,800 kilos	12 grau mig.

1,800 kilos de raims. Grau mig 12.

D'aquests raims han sortit 10 hectòlitres de vi de 12 graus alcohòlics, venut a 15 ptes. hectòlitre, 1'25 ptes. grau i hectòlitre. Doncs, al Puig se li donaran per cada 180 kilos de raims, que es lo que s'ha necessitat per a fer un hectòlitre de vi, 15 ptes. porque la seva verema feia el mateix grau que va sortir el vi. Si a un altre té el grau mig de 14 se li abonaran 17'50 ptes. pel mateix nombre de kilos de raims; si a un no més li fa la verema 10 graus se li donaran 12'50 per igual nombre de kilos.

Queden a més els flocs, la brisa, els residuus del vi, i aquests di-

ners es reparteixen proporcionalment a lo que cada u hagi cobrat.

Ja sé que se'm argumentarà que no és aquesta divisió matemàticament equitativa, que no apreció més que el grau alcohòlic, però expressament ho faig aixís en gracia a la simplicitat, i perquè mal va quan els comerciants volen apreciar l'extret sec, l'acidés volàtil, etz., perquè allavors es senyal que el mercat està fluix i s'ha de vendre com es pot i no com es vol. Quan hi han necessitats, de fet, no s'aprecia més que l'alcohol.

Els gastos de lloguer de local, de trevalls, etz., es sumen i es reparteixen proporcionalment al nombre de kilos.

Experimentats durant dos o tres anys els pagesos dels bons resultats que's toquen amb aquest sistema tan primitiu, tan sencill, tan fàcil, s'està en disposició de poguer montar una «Cooperativa de producció i venda de vi» amb celler propi, amb tots els adelantos moderns, amb bones estives per a conservació, i tot quant hagi de contribuir a la major remuneració del treball del pobre o mitjà agricultor.

Més, dat l'estat actual de les nostres Lleis, ¿cóm s'hi pot arribar?

Cooperatives vinícoles de producció i venda

En el Congrés Internacional d'Agricultura celebrat a Madrid l'any 1911, varen aprobar-se les següents Conclusions (9).

La Cooperació es d'essència de Sindicat Agrícola.

El Sindicat Agrícola amb funcions cooperatives ha de tenir perfecta personalitat civil.

L'associació cooperativa comprèn la compra, venda, producció i crèdit.

Es dir, que per unanimitat es va establir que les Cooperatives estàn tan lligades als Sindicats, que quasi es impossible separar-los, i la nostra Llei de Sindicats Agrícoles de 28 de Gener de 1906, com la de França, com la de Portugal i com les de tants altres païssos, ja admet dintre d'ella els actes de cooperació.

Dos entrebancs fonamentals trovarem que s'oposen al desenrotllo dels Cellers Cooperatius. La manca de una Llei que les reguli, i la manca de una entitat bancària que les apoiï. Però com es un fet, que no obstant careixer d'aquestes dugues bases essencialíssimes, se'n han anat fundant i se'n van constituint més cada dia, hem de pensar que aquests obstacles no són del tot insuperables o bé que hi ha manera de suplir-los.

Quant les Cooperatives de producció han d'acullir-se a la Llei de 28 de Gener de 1906, es una gran dificultat la que apunta el senyor Barnadas, nascuda de l'article 5 d'aquella Llei, que diu que'ls associats podran en tot temps retirar-se, malgrat qualsevulga clàusula que en contra continguin els Estatuts (10), si bé el mateix article ja posa la condició de que podrà separar-se, sí, però sens detriment de les obligacions o responsabilitats contretes i pendants al temps de la separació (11).

D'aquí, que no més que per subsanar aquest perill, fóra convenient que hi hagués una Llei de Cooperatives Agrícoles; però mentres no hi sigui, medis tenim de lligar l'associat a la Cooperativa, mitjant-sant els articles del Reglament, i més encara de que pugui defugir la responsabilitat. Tot dependeix de com es constitueixi; i es tanta la bondat de l'institució, son tants els beneficis que'n treu l'associat, que aquests el lligaran a la Cooperativa més que cap Llei ni que cap Reglament.

L'apartat tercer de l'article primer de la Llei de Sindicats Agrícoles de 28 de Gener de 1906, diu que's consideraran tals, les associacions que's fassin per a «venda, exportació, conservació, elaboració o millora dels productes del conreu o de la cria de bestiar». Legalment pot constituir-se, doncs, com una fillola del Sindicat Agrícola (12), de la mateixa manera que en un Sindicat de un poble de molt diversa producció, s'hi poden constituir la secció de Caixa rural, de segurs del bestiar, de compra d'adobs, de venda d'avellanes, etc., però amb la condició expressa de que encara que totes aquestes seccions capiguen dintre d'un mateix Sindicat, es moguin separadament i amb Junta Directiva, fondos i comptabilitat, completament deslligades una del altre.

Resolta ja la forma legal, procurem resoldre dintre del mateix Sindicat que disfruta dels beneficis que aquella Llei concedeix, la forma econòmica, según entrebanc, i pot-ser de més difícil solució que'l legal.

Tres sistemes s'han seguit per a arribar a tenir un Celler Cooperatiu.

El que podríem dir-ne de prestació personal, en el qual, peons, carros, paletes, es dir, tot soci hi ha treballat sense cobrar res, no havent-se de pagar de moment, més que lo que's feia fora del poble. Exemple, el Celler de Barbará que nasqué amb caràcter marcadament socialista i que ha tingut la virtut de convertir a la major part dels socis al conservadorisme.

El sistema d'accionistes, en el qual dos o tres persones filles del poble, i amb prou carinyo per les noves associacions, han aportat el capital necessari per a construir el Celler conformant-se a condonar els interessos del capital que hi han esmersat.

I per últim el sistema més usual, en el qual per a construir el Celler s'han enmetllevat els diners a un Banc, generalment el d'Espanya, responent-ne proporcionalment els individus de la Junta Directiva i solidariament el Sindicat. Exemples: Espluga de Francolí, Pla de Cabra, Cambrils, Cornudella, etc.

No m'extendré en l'estudi dels dos primers sistemes, perquè'm sembla que l'idea iniciadora no es apropòsit per a fundar-hi una obra tan magna com ho es la de la Cooperativa Vinícola. L'idea socialista en el primer cas, com la d'altruisme en el segon, crec que no's deuen fomentar ni les podem esperar. Si en algún lloc es poden valdre d'elles per a aixecar un Celler Cooperatiu, que ho fassin; no serà cap mal.

Per a fundar, doncs, Cellers Cooperatius, havem de valer-nos, mentres no tinguem una Llei especial i bona de Cooperatives de producció, de l'actual Llei de Sindicats ja nomenada, i fins es convenient que aixís es fassi per a fruir les aventatges que aquella Llei concedeix, segons les Conclusions aprovades en el Congrés d'Igualada i en la ponencia «Associació basada en la mutualitat» que vaig tenir l'honor de desenrotllar.

La tercera conclusió diu: «Els principals fins de l'associació mutualista han d'esser cimentar el seu crèdit, dedicar-se al préstam i fomentar l'estalvi». I la quinta diu: «Després que l'associació tingui ben cimentat el crèdit, ha d'ajudar a les demés associacions de perfeccionament agrícola (cooperatives de producció, sindicat de venda, segurs de bestiar, etc., etc.)»

De modo que ja un Sindicat que funcioni, amb la Caixa rural que tots tenen, aquesta pot deixar els diners necessaris a la secció de viticultura per a fundar la Cooperativa i construir el Celler.

Lo que hi ha, es que la Caixa Rural té prou feines per a fer-se obrir crèdits en els Bancs, ja que avui es sols el Banc d'Espanya el que fa aquestes operacions i encara d'una manera molt restringida; i per lo tan, havent d'atendre la Caixa als pagos al comptat de les materies que's compren per adobs, i socorrer a aquells socis que, per a passar l'any, necessiten una certa quantitat en metàlic, no podria disposar dels 20 ó 25 mils duros que pot valdre el Celler, ni tampoc tindria medis de fer-se augmentar el crèdit en el Banc d'Espanya que, per sistema, els concedeix molt migrats (13).

Si aquí tinguéssim un gran Banc Agrícola que fomentés aquestes institucions i s'encarregués de recullir i movilitzar tot el capital que l'agricultura necessita, les tals dificultats no existirien, i podríem veure sorgir, com per encant, un sens fi de Cellers Cooperatius, perque la Cooperativa vinícola, la secció de vinificació, el Celler cooperatiu que amb tots els noms pot designar-se, enmetleva els diners per a construir-lo, a la Caixa rural, però donant, com a garantia, el mateix Celler, primer, i la responsabilitat personal i proporcional al nombre de cargues de raïms que hi aportin els associats, després.

Que la garantia es sòlida, no cal duptar-ne, però ho vaig a demostrar.

Suposem un Celler que, al construir-se, tingués compromeses pels socis 10 mil cargues de vi. Compromís formal, reglamentari i fins, si's vol, escriptuari. Suposem després que, construït el Celler, amb tots els seus aparells, val 20 mil duros (14), i ens trovem que la secció de vinificació del Sindicat, deu a la Caixa del mateix aquella quantitat. Ja hem dit que responen d'aquesta, els socis en proporció al nombre de cargues compromeses, i el Celler amb tots els seus aparells. Doncs, suposem ara, que, al cap de dos, de tres anys de funcionar, i suposant més, que no s'hagi pogut amortitzar res, aquesta secció acorda disoldrer's i liquidar. L'edifici amb els seus aparells, al verdrer's, quelcom valdrà, i posant les coses en el pitjor lloc, ja vull jo que no més se'n treguin 10 mil duros. Fins a 20 mil que se'n deuen, s'hauràn de repartir 10 mil duros de dèficit entre els associats de la secció, però com que estan compromeses 10 mil cargues, tocarà, en conseqüència, 1 duro per carga.

En aquest cas, tan agafat pels cabells, que no ha succeït mai, ni crec que mai pugui succeir, la pèrdua dels associats no fóra molta, i demostra palpablement que les garanties de la Caixa son segures, i que

per lo tan, no hi ha d'haver cap inconvenient que ajudi a les filloles del Sindicat. Si la Caixa, a la seva vegada, ha tingut d'enmetllevar aquests diners al Banc d'Espanya, o a alguna altre entitat, o bé els té en dipòsit procedent de l'estalvi, no hi ha dupte que aquests establiments o primers prestamistes, tenen encara més sòlida la seva garantia, perquè, además de la secció de vinificació, tenen la de la Caixa, i solidariament la del Sindicat.

Es el sistema que han seguit a Espluga de Francolí, on la Caixa rural va fer un préstam especial per a construir, al Banc de Roma, que avalaven tots els individus de la Junta Directiva. Al Pla de Cabra, varen construir un Celler quasi per necessitat. Tenien a la secció d'estalvis de la Caixa rural prop de 150 mil pessetes; i com els préstams als pagesos eren pocs, ja que es un poble ric o de ben-estar econòmic, varen decidir construir un Celler per a col·locar el diner, estimant-se més empendre aquesta obra, que comprar paper del Deute públic per a que'ls resarcís dels interessos que ells havien de pagar als imponents de la Caixa. Tot anava molt bé, però al esclatar la guerra europea, aquesta guerra tan cruel i tan llarga per a els que tenim verdader desig de que la pau torni a regnar entre'ls pobles, varen haver de tornar, en poc temps, molts diners als imponents, posant en greu apuro als benefactors que havien anat al front. Sòrt tingueren de trovar la porta del Banc de Valls oberta, i allí els hi prestaren lo que varen necessitar per a atendre als compromisos i vetllar per a el bon nom del Sindicat. Unes setanta mil pessetes.

Tals exemples i altres que podria citar, demostren que hi ha prou energia econòmica en les associacions rurals per a anar guanyant camí sense esperar cap ajuda de l'Estat. Amb números, comptabilitat, bona administració i honradès confien i surten endevant.

Però si els agricultors catalans no demanen almoïna, ni esperen que l'Estat fassi lo que va fer França, de que a les Cooperatives que's funden els hi concedeix una subvenció del 10 per cent del seu presupost i després el 50 per cent, en qualitat de préstam, donant-els-hi un plaç de 30 anys per a amortitzar-lo i no'ls hi cobra més que un interès de un 2 per cent; sí que volen i desitgen amb dalit, tenir una entitat bancaria on recorre, responent-ne solidariament, ilimitadament, fins hipotecariament, fent ús de l'article 153 de la Llei hipotecaria reformada. Per això han clamant tantes vegades pel Banc Nacional Agrari; per a que la Caixa de pensions per a la vellesa i d'estalvis de Barcelona

no sigui un drenatge continuu dels diners del camp a la ciutat; per a que els Monts de Pietat que recullen tants diners a la ciutat en dediquessin alguns al camp.

Vaig a exposar a continuació un petit projecte, d'un Banc que's constituís per a fomentar els Cellers Cooperatius. De les garanties del capital, no cal parlar-ne; si el Banc les cregués insuficients, crec que les associacions trovarien medis d'augmentar-les.

A Catalunya, segons les estadístiques bastant deficients que tenim, es cullen 4 mil·lions d'hectòlitres de vi. D'aquests 4 mil·lions hi ha una part que és dels grans propietaris, d'aquells que tenen tot lo menester per a elaborar el vi, d'aquells que creuen que no els hi convé entrar a formar part de cap cooperativa. Hi ha una altra part de collita que va desseguida cap als compradors de raim, per a esser transportats a França o a Alemanya en bocois (aquest any serà tot diferent per les circumstancies especials), de manera que podem senyalar com a xifra de vi que aniria a les cooperatives uns 2 mil·lions d'hectòlitres.

No sé si'l càlcul es equivocat, però per al resultat final, no importa.

Ara bé, per a transformar aquests raim en vi, es necessitarien escampats per Catalunya 200 Cellers Cooperatius que poguessin contenir 10 mil hectòlitres de vi cada hu.

Un celler d'aquesta cabuda, amb tots els perfeccionaments, sense res de luxu, amb tines de ciment armat (15) les millors per l'elaboració, i de fusta per a la conservació; amb trepitjadores i prempses mogudes elèctricament, i fet tot en un poble on per lo regular es compren els terrenys sense comptar a tant el pam, es pot construir per menys de 100 mil ptes. (16). Multiplicant aquest valor pel nombre de cellers que havem comptat es necessitarien a Catalunya, ens trovem que fan falta 20 mil·lions de ptes.

Una entitat que's constituís amb aquest capital, podria, además de construir els cellers, dedicar-se als demés serveis propis de Banca, i tindria assegurats els interessos al 5 per cent del seu capital, un milió de pessetes, en la forma següent: Avui el propietari, generalment no compta quant li costa elaborar una carga de vi. Comensa per no capitalitzar el celler, algunes feines les fa en dies de mal temps que'ls treballadors no poden sortir al camp, i altres les fa ell mateix a ratos perduts, però amb els medis de que's disposen es ve a comptar com a terme mig, que costa 4 ó 5 rals per carga (17). Als Cellers Coopera-

tius, i aprofitant-se dels medis més econòmics per a fer l'elaboració, es compta que ve a costar de 2 a 3 rals (18).

En els assatjos de Cellers Comunal, com els que havem descrit primer, s'hi compta entre els jornals d'elaboració, lo que costa el lloguer del local. Doncs, en aquestes cooperatives de celler propi s'hi pot comptar entre els gastos d'elaboració, lo que's té de pagar per interès del capital esmersat en la construcció. Havem presuposat l'edifici en 100 mil ptes. Interessos al 5 per cent, 5 mil, que repartides entre les 10 mil cargues de vi, resulta a 50 cèntims per carga.

Si es pot elaborar tan barato com pensa elaborar Alió, o encara que sigui una mica més car, ens trovarem sempre que'ls gastos d'elaboració no passaràn de 4 a 5 rals per carga, que es el preu mig que costa avui; però amb la particularitat que si resulta una mica alt, no més ho serà al principi, pel sistema d'amortització que des de el primer s'adoptarà, en la següent forma.

La Junta acordarà cada any, vist el preu que s'ha venut el vi, destinar un 1, un 2, o un 5 per cent al fondo social. Aquest capital, que serà el que s'anirà retornant al Banc, serà de propietat dels socis i reembolsable paulatinament, després que estigui aquell amortitzat per medi de títols que s'aniràn expedint. El valor de les brises o residus del vi, es destinaràn a fondo de reserva i millores, i no serà de la propietat dels socis ni reembolsable.

En una cooperativa de 10 mil cargues que hem dit, que vengui el vi a 20 ptes., la Junta pot acordar destinar al fondo social el 5 per cent del valor del vi. S'amortitzaran al primer any 10 mil ptes., i ja al segon no's tindran de pagar interessos més que de 90 mil ptes. Per cada carga de vi, queden 20 kilos de brisa. En les 10 mil cargues en quedarien 200 mil kilos que, venuts a 4 ptes. els 100 kilos, valdrien 8 mil ptes. Si algun any, per el poc preu del vi, la Junta acordés no descomptar res del seu valor pel fondo social, es podria recorrer al fondo de les brises que, encara que també anessin barates, amb el remanent dels anys anteriors, es podria amortitzar lo mateix. Tot això es factible, i lo essencial es que l'interès que s'hauria de pagar, no rebassaria de 50 cèntims per carga, i que'l Banc o els seus accionistes cobrarien, de segur, més d'un 5 per cent. El capital del Banc, ja havem demostrat que està suficientment garantit; l'interès que cobrarien els accionistes, no es gens despreciable; el gran bé que's faria a l'agricultura, de molta consideració. Doncs, ¿per què no's fa?

Preceptes reglamentaris

En el Reglament de la secció de vinificació, hi ha d'haver, per allò de que's fa dintre de la Llei de Sindicats, alguns preceptes molt clars.

La responsabilitat ha d'esser pel nombre de cargues compromeses, i s'ha de fixar un límit que, en cap cas, es pugui rebassar per cada una. En l'exemple de les nostres cooperatives de 10 mil cargues de cabuda, es podrien fixar 10 ptes.

La Junta Directiva de la secció deu estar formada pels 5 ó 7 socis que més raims hagin portat, i deu nomenar-se d'un any per l'altre. Es la que's cuidarà de la bona marxa de la cooperativa, tenint a les seves ordres un tenedor de llibres, un administrador o un comptable que fóra convenient que no perteneixés a la Junta ni tan sols al Sindicat. Aquesta Junta, ampliada amb 5 ó 7 socis més, dels que menys raims hagin portat, seràn els encarregats d'acordar les vendes.

Els socis estaràn obligats a cullir els raims, el dia i per l'ordre que'l President o l'encarregat tècnic de fer el vi, els indiqui. Vindràn obligats a portar-hi el total de la seva collita, sense que, per cap concepte, puguin posar-se raims a casa per a elaborar. Estaràn exceptuats, amb prèvi permís del President, aquells que vulguin fer-se una mica de mistela o moscatell per a el seu ús particular.

Venut el vi, es repartirà proporcionalment el seu import al nombre de kilos de raims aportats, tenint en compte el grau, l'acidès, l'extret sec, etz., però buscant sempre el medi més senzill possible de fer el repartiment.

De la venda del vi se'n pagaràn tots els gastos d'elaboració, conservació, interessos del capital esmersat, etz., i es destinarà, a judici de la Junta Directiva, un tant per cent a fondo social.

Lo que d'aquest fondo correspongui a cada soci, se li anirà anotant en una fulla compte-corrent, i serà el capital individual, del qual després se li anirà expedint els títols de 125 ó de 250 ptes.

Com que lo que convé es amortitzar el capital enmetllevat, lo més aviat possible, d'aquest individual no se'n pagaràn interessos fins que estigui la meitat d'aquell amortitzat, o fins que la Junta acordi.

Les brises i fancs es vendràn, i del seu import, se'n formarà un fondo de reserva i millores a fi de que'l Celler no disminueixi del seu valor inicial.

Si algun soci vol deixar de perteneixer a la associació, podrà sortir-se'n, després de saldar els compromisos que amb l'associació tingués contrets, i perdrà tots els drets i tot el capital acumulat procedent del fondo de reserva i millores. Si se n'ha d'expulsar algun, s'equipararà al dimitent. Els títols de cooperadors, procedents del fondo social que's vagin expedint, seràn personals, transferibles per herència però no per venda, i amortitzats per sorteig en la proporció que la Junta general acordi.

Els nous socis que vulguin entrar, aportaràn la meteixa responsabilitat que'ls fundadors, i satisfaràn una quota d'entrada equivalent al capital individual mig que'ls demés socis tenen, i proporcional al que han pagat per amortització de l'edifici. S'hi podrà ingressar, cas de que hi hagi cabuda en el celler per al seu nombre de cargues de vi: si no hi cap, podrà denegar-se la entrada, i tindrà que esperar que algun dels socis se'n surti o que's fassi més gran el local.

El capital serà indivisible.

La dissolució de la secció tindrà que esser acordada per un cert nombre de propietaris o socis que sumin les dues terceres parts, al menys, del nombre de cargues que's varen elaborar l'any anterior. Si s'acorda la dissolució, es nomenarà una Junta liquidadora, que, després de pagats els deutes, repartirà l'efectiu en proporció als títols de cooperador.

He tingut especial interès en exposar alguns dels preceptes fonamentals que no han de mancar en el Reglament de cap Celler cooperatiu, no pretenint fer una cosa acabada i sense volguer dir que, segons circumstancies i localitats, no s'hagi d'atemperar el Reglament a la manera d'esser de cada poble. Reglaments de dintre i de fóra de casa tenim, i entre tots es pot formar una cosa ben complerta.

A l'Estat espanyol, que tantes coses té per a fer, no cal pensar en demanar-li que cree una especie de Pèrits socials agrícoles, però a la Diputació de Barcelona, que ha creat l'Escola de Funcionaris i la Superior d'Agricultura, o a la Mancomunitat que tans cursets de viticultura ha donat aquest any i que tan ben rebuts han sigut pels pagesos catalans, si que li demanariem que's cuidés de crear personal apte per a estar al front d'aquestes institucions, tal com ho han fet altres països (19).

Aventatges

I, per a acabar, em resta fer breus consideracions sobre les aventatges dels cellers cooperatius, en lo que seré molt lacònic, perquè tan convensut com jo n'està qui m'ha de jutjar, i perquè prou que s'han posat de manifest en articles, follets i llibres.

Amb els cellers cooperatius, i amb el personal tècnic que dirigiria la vinificació, s'haurien exterminat aquests brevetges ingrats tèrvols, sens mica de *bouquet*, que, més que vins, semblen medicines de mal gust, i que fan dir a Macías Picavea aquella frase de «que amb els millors raims del món, sabem fer els pitjors vins que's presenten al mercat».

Aquell ideal pel que fa tan lluita la «Unió de Vinyaters de Catalunya», de tenir la «Declaració de collita» i «Guies de circulació dels vins», podria ésser un fet realitzable, amb tots els consegüents beneficis que de tal estat legal n'espera aquella entitat.

L'estadística de producció, de quals xifres no'ns podem fiar, podria ésser una veritat i servir per a orientar-nos quant menys a casa nostra amb relació al mercat mundial.

Durant aquest any passat, que les nacions productores de vi no s'han cuidat dels seus mercats, per causa de la guerra, les cooperatives, d'acord amb el gran comerç d'exportació, haurien pogut guanyar nous mercats de la mateixa Europa i d'Amèrica.

La Federació de les Cooperatives, en fi, podria arribar, si un dia convingués, a la limitació de la producció, i fer dedicar a altres cultius més remuneradors que la vinya, terrenys en els que se n'hi ha plantat, amb greu perjudici d'aquells que, per circumstàncies especials, no poden conrear més que la planta, qual suc va fer faltat a Bayacet III a les severes disposicions del Coràn.

Models d'impresos, de documents i manera de fer els comptes

Diari d'entrades de verema al local de la Cooperativa

(Aquestes notes es prenen al arribar els carros al Celler)

Dia 15 Septembre

Nom i cognom	Portadores	Pes brut	Tara	Pes net	Grau	Observacions
Joan Puig . . .	9	1.325	440	885	13'1	Bona
Anton Oriol .	6	970	280	690	12'4	»
Pau Mitjà . . .	12	1.865	678	1.187	11'7	Verda

Dia 16 Septembre

Joan Puig . . .	8	1.300	436	864	13'1	Podrida
Anton Oriol .	6	970	280	690	12'4	Bona
Pau Mitjà . . .	12	1.890	670	1.220	12'2	»

Dia 17 Septembre

Joan Puig . . .	9	1.380	445	936	13'1	Bona
Anton Oriol .	4	638	222	416	12'8	»
Pau Mitjà . . .	15	2.886	843	1.323	14'3	»

Aquestes fulles les guardarà cada dia el Director o l'Administrador per a servir de comprovants.

Celler Cooperatiu de .....

D. JOAN PUIG

Cargues compromeses	50
Fulla d'adhesió a la Societat	n.º 33.
Finques que té o que porta	Tal i tal.

Collita de 1915

Septembre	Portadores	Pes K.	Grau	Verema
15	9	886	13'1	Bona
16	8	864	13'1	Podrida
17	9	935	13'1	Bona

Celler Cooperatiu de .....

D. ANTON ORIOL

Cargues compromeses 20
 Fulla d'adhesió a la Societat . . . . . n.º 6
 Finques que té o que porta . . . . . Tal de D. de T

Collita de 1915

Septembre	Portadores	Pes K.	Grau	Verema
15	6	690	12'4	Bona
16	6	690	12'4	»
17	4	416	12'8	»

Celler Cooperatiu de .....

D. PAU MITJÀ

Cargues compromeses 200
 Fulla d'adhesió a la Societat . . . . . n.º 17.
 Finques que té o que porta . . . . . Tal i tal.

Collita de 1915

Septembre	Portadores	Pes K.	Grau	Verema
15	12	1.187	17'7	Verdosa
16	12	1.220	12'2	Bona
17	15	1.323	14'3	»

Aquestes fulles les tindrà cada soci en el llibre d'entrades de verema.

Per a obtenir el grau mig de cada hu, es multipliquen les portadores de cada carretada, pel grau de cada carretada, i la suma d'aquests productes es divideix pel nombre de portadores. Si es vol fer més exacte, es pot multiplicar el pès de cada carretada pel grau, i la d'aquests productes dividir-lo pel nombre de kilos.

Per a obtenir el grau mig general de tota l'aportació o de tota la Cooperativa, es multipliquen el nombre de kilos de cada hu pel seu grau mig, i la suma d'aquests productes es divideix pel nombre de kilos.

Sapigut el valor del vi, es divideix aquesta quantitat pel nombre de quintars, i es té el valor del quintà en general. Aquest cocient es divideix pel grau mig general i es té el preu per grau i quintà. Allavors es fa el compte de la següent manera: Fulano de tal té tants quintars o tants kilos, d'un grau mig de tant, a tant grau i quintà, puja tant.

GRAU MIG DE'N MITJÀ

Portadores		Grau		
12	per	11'7	=	129'4
12	»	12'2	=	146'4
15	»	14'3	=	214'5
<u>39</u>				490'3
				100
				323
				11
			:	$\frac{39}{12'8}$

GRAU MIG DE'N PUIG

9	per	13'1	=	117'9
8	»	13'1	=	104'8
9	»	13'1	=	117'9
<u>26</u>				340'6
				080
				026
				0
			:	$\frac{26}{13'1}$

GRAU MIG DE'N ORIOL

6	per	12'4	=	74'4	
6	»	12'4	=	74'4	
4	»	12'8	=	51'2	
<u>16</u>				200'0	: <u>16</u>
				046	12'5
				080	

<u>MITJÀ</u>	<u>PUIG</u>	<u>ORIOI</u>
1.187 Ks.	886 Ks.	690 Ks.
1.220	864	690
1.323	935	416
<u>3.730</u>	<u>2.695</u>	<u>1.796</u>
× 12'8	× 13'1	× 12'5
<u>29840</u>	<u>2685</u>	<u>8980</u>
7460	8055	3592
<u>3730</u>	<u>2685</u>	<u>1796</u>
47.744'0	35.173'5	22.450'0
	47.744'0	
	<u>22.450'0</u>	
	105.367'5	: <u>82'11</u> K. mètrics.
	23257	12'8 grau mig general.
	68355	
	2667	

Vi sortit 52 cargues a 38 ptes. carga	1.976 ptes.
Gastos	101 »
	<u>1.875 ptes.</u>

Valor vi 1875'00	:	82'11 q. m. que hi ha en tota la cupada.
23280		22'83 = 22'83 ptes. K. m.
68580		
28920		
<u>4287</u>		

Valor vi 1875 ptes. : $\frac{197 \text{ qq. que hi ha en tota la cupada.}}{9'51 \text{ ptes. quintà.}}$
 1020
 0350
 153

Preu general del grau - Quintà mètric

22'83 : $\frac{12'8}{1'78 \text{ ptes. grau i quintà mètric.}}$
 1003
 1070
 0460

Preu general del grau - Quintà

9'51 ptes. q. : $\frac{12'8}{0'74 \text{ grau i quintà.}}$
 0550
 038

Preu de la verema segons grau i quintà

<u>MITJA</u>	<u>PUIG</u>	<u>ORIOI</u>
12'8	13'1	12'5
0'74	0'74	0'74
<hr/> 512	<hr/> 524	<hr/> 500
896	917	875
<hr/> 9'472	<hr/> 9'694	<hr/> 9'250

Preu de la verema segons grau i quintà mètric

<u>MITJÀ</u>	<u>PUIG</u>	<u>ORIOI</u>
12'8	13'1	12'5
1'78	1'78	1'78
<hr/> 1024	<hr/> 1048	<hr/> 1000
896	917	875
128	131	125
<hr/> 22'784	<hr/> 23'318	<hr/> 22'250

Explicació del compte a l'interessat

MITJÀ	en té 3.730 Kg. d'un grau mig de 12'8, a 22'78 ptes. quintà mètric, val . . . . . Ptes. 849'69.
PUIG	en té 2.685 Ks. d'un grau mig de 13'1, a 23'31 ptes. quintà mètric, val . . . . . Ptes. 625'87.
ORIOI	en té 1.796 Ks. d'un grau mig de 12'5, a 22'25 ptes. quintà mètric, val . . . . . Ptes. 332'76.

Taula que tindrà a la vista el pagador

Noms	Kilos	Grau	Preu	Valor
Mitjà	3.730	12'8	22'78	849'69
Puig	2.685	13'1	23'31	625'87
Oriol	1.796	12'5	22'25	332'76

Quan no's destina cap tant per 100 al fondo social. Si s'hi destina alguna cosa, hi té que haver dues columnes més, una per el tant per 100 que's treu, i l'altra pel líquit entregat. Una fulla s'entregarà al interessat i l'altra s'arxivarà.

Cooperativa de .....

NOTA de la liquidació de l'any 191..... feta a D. PAU MITJÀ

Verema portada	Grau	Preu	Valor	5% al fond. soc.	Liq. entr.	Valor de la brisa que li corrispón
3.730 Ks.	12'8	22'78	849'69	42'48	807'21	36'25

Aquestes fulles s'entregaràn al soci, que essent copia de la liquidació en general i del seu compte-corrent, podràn tenir-lo sempre al tant del seu estat en la Cooperativa.

Fulla de liquidació o compte-corrent de cada soci

Any 1915

MITJÀ

Verema portada	Valor	5 % fon. soc.	Valor brisa fond. reserva millores i conservació	Liquit entreg.
3.730 Kg.	849'69	42'48	36'25	807'21
P U I G				
2.685 Kg.	625'76	31'29	26'70	594'58
O R I O L				
1.796 Kg.	626'87	16'63	14'18	316'13

Quedaràn a l'Administració de la Cooperativa i copiades en un llibre.

Model de rebut

*Jo Pau Mitjà he rebut del Tenedor de la Cooperativa de E i U. de vi de ..... la quantitat de **Vuitcentes set pessetes vintiu cèntims**, per la verema portada l'any 1915, i segons conforme posat a la «Fulla de liquidació», nombre 17, que se m'ha entregat.*

..... de ..... de 19.....

RESUM

de la collita de raims de 1915, entrada i elaborada al Celler cooperatiu de .....

Nombre de socis.	3.
Nombre de socis que han portat més de 100 quintars mètrics	A)
Nombre dels mateixos que han portat més de 50 quintars mètrics.	B)
Nombre dels mateixos que han portat més de 25 q. m.	C)
Nombre dels mateixos que han portat menys de 25 q. m.	D)

Entre tots han portat 8.211 Kg. de raims, blancs, varietat charelló, garnacha, picapoll, etz.

El grau mig resultant de la verema de tots els propietaris, prè en el most pel Densímetre Sallerón, es de 12'8, havent-hi algunes veremes que han portat 4 i 5 graus d'acidès que s'han hagut de neutralitzar per medi del carbonat de potassa. Han vingut algunes partides de podrida, a conseqüència de la Cochylys.

De la verema portada han sortit 52 cargues de vi, de manera que per a fer una carga, s'han necessitat 158 Kg. de raims. S'ha venut a 38 ptes. la carga, i la brisa ha valgut 80 ptes. Els gastos han pujat 101 ptes. que, deduïts del valor del vi, ja que lo de la brisa va a fondo de reserva que no s'ha de retornar mai, queda un líquit del vi de 1.875 pessetes.

En els gastos s'hi han comptat 0'50 ptes. per carga per a el pago dels interessos del capital enmetllevat, de manera que ha costat elaborar una carga de vi, sense comptar aquells 0'50 ptes., 1'44 ptes.

Vist el bon preu amb que s'ha venut el vi, la Junta va acordar destinar un 5 per 100 al fondo social individual, ademés del valor de la brisa que va al fondo de reserva. Procedent del 5 per 100 descomptat, es reculliren 90'40 ptes., a les quals s'hi han afegit 9'60 del fondo de reserva, i s'han amortitzat 100 ptes.

Després de cada any, es convenient que's fassi una especie de resum, segons l'anterior patró i que, imprès es reparteixi entre els socis.

Cooperació en altres productes

L'indole especial d'aquest treball, adaptat al Concurs que va fer l'Excma. Diputació provincial de Barcelona, fa que no s'hagi parlat de la Cooperació amb altres fruits de la terra, mes plau-nos parlar-ne encara que brevíssimament d'altres cooperacions que podrien i deurien fer-se. En primer lloc la de l'elaboració d'oli.

Una Cooperativa per a l'elaboració d'oli, sols té que menester abundants dipòsits per a guardar i rentar les olives, prempses suficients per a consumir i treballar les que's portin cada dia, i dipòsits ja de llauna, ja de ciment armat, per a la conservació de l'oli. L'oli de primera, aquell que pot considerar-se que tot és igual, és el que's guarda per a vendre'l en comú i repartir el seu valor després de deduir proporcionalment a les aportacions les mermes i minves que puguin resultar. L'oli brut, el baix, per a no complicar la comptabilitat, val més que'l prengui cap a casa seva cada cooperador, si no és que's vulgui portar la cooperació fins a l'extracció de l'oli de la sansa per mitjà del sulfur de carbono i la elaboració de sabó.

Tal amplificació podria i deuria fer-se, però com que és un establiment industrial que necessita certa tècnica, preparació i bastants diners, recomano als pagesos que s'hi pensin avans d'empendre's una empresa de grans vols.

Altre cooperació que s'ha intentat és la d'elaboració de formatges i mantegues, la qual, com que és un xic complicada i com que la llet té fàcil col·locació en el mercat, no s'ha extès gaire, tal volta també per no esser el nostre clima prou apropòsit.

I queden per fi les cooperatives que's podrien fer amb les garrofes, avellanes, blat, ordi, etc., etc., les quals no exigirien gaire cosa més que els medis que empleen els comerciants o acaparadors que trafiquen amb aqueixos fruits.

La Federació Agrícola Catalana-Balear està sempre disposada a auxiliar dintre els medis en que compta a aquelles associacions que vulguin constituir alguna Cooperativa de les esmentades.

Models de Reglament d'un Sindicat Agrícola

REGLAMENTO

— DEL —

Sindicato Agrícola y Caja Rural de .....

CAPÍTULO I

ARTÍCULO 1.º Con el título de *Sindicato Agrícola y Caja Rural de* se constituye en esta localidad una Asociación de las que regula la Ley de veinte y ocho de Enero de mil novecientos seis, cuyo objeto es el desarrollo de la Agricultura en esta localidad, y la protección de la clase agrícola, ocupándose de un modo preferente:

1.º Adquisición de aperos, máquinas agrícolas y ejemplares reproductores de animales útiles al labrador.

2.º Aplicación de remedios contra las plagas del campo.

3.º Adquisición para el Sindicato o para los individuos que lo forman de abonos, plantas, semillas y demás elementos de la producción i fomento agrícola.

4.º Favorecer el crédito popular, estimular el ahorro y crear pensiones para la vejez, para lo cual el Sindicato se pondrá en contacto con el Banco de España, la Caja de Crédito Comunal de la Mancomunidad de Cataluña, la Caja de Pensiones para la vejez o con el Instituto Nacional de Previsión;

5.º Crear subsecciones de seguros de ganados, de elaboración de aceite, de instalación de prensas, y refinación o transformación de productos agrícolas.

ART. 2.º Interín la Junta directiva no adquiera domicilio propio o en arrendamiento el domicilio será en la calle de _____, y la Sociedad es ajena a todo fin político.

CAPÍTULO II

ART. 3.º Para ser socio se requiere:

A). Ser mayor de veinte y cinco años.
B). Ser vecino de esta localidad o poseer fincas rústicas en su término municipal.

C). Haber observado y observar una conducta moral intachable.

D). Ser admitido por la Junta directiva por mayoría de dos terceras partes.

ART. 4.º Los parceros, colonos y braceros agrícolas, pueden ingresar en el Sindicato mediante la firma de dos ya asociados que garanticen las obligaciones que en el Sindicato contraigan aquellos.

ART. 5.º No podrán ser socios los que no gocen de los derechos civiles, o estén incapacitados jurídicamente, ni los que formen parte de otras sociedades que tengan por base la responsabilidad ilimitada de sus miembros.

ART. 6.º La calidad de socio se adquiere: por admisión de la Junta directiva en el modo expresado y previa solicitud dirigida a uno de sus miembros. Y se pierde por renuncia espontánea, por expulsión acordada por la Junta, en caso de indignidad o de incumplimiento del Reglamento, por ausencia de dos años sin aviso de que continúa asociado o por fallecimiento.

La pérdida de la condición de socio no exime a éste y a falta de él a sus herederos de las obligaciones contraídas anteriormente con la Sociedad.

ART. 7.º En caso de expulsión perderá el socio los derechos que en el Sindicato tuviera, mas en el caso de renuncia, cambio de domicilio o fallecimiento, podrá reclamar lo que haya ingresado en concepto de entrada o de cuotas anuales, sin que pueda exigir interés alguno y reservándose la Junta el fijar la fecha para hacer la devolución.

ART. 8.º Los derechos de los socios son:

A). Ingresar en las subsecciones que se crean dentro del Sindicato amoldándose a los estatutos especiales que aquéllas redacten.

B). Adquisición al precio que previamente acordará y publicará la Junta, de todos cuantos objetos adquiera el Sindicato con destino a sus socios.

C). Obtener de la misma préstamos en la forma reglamentaria.

D). Colocar sus capitales en la Caja Social.

E). Inspeccionar las operaciones que se verifiquen, ejerciendo este derecho en Junta general.

F). Tomar parte en las votaciones personalmente y nunca por representación, excepto las mujeres que podrán usarla mediante un escrito por ellas firmado y delegando en un socio.

ART. 9.º Sus deberes son:

A). Cumplir fielmente el reglamento.

B). Asistir a las reuniones generales.

C). Procurar el fomento del Sindicato.

D). Desempeñar fiel y honradamente cualquier cargo o comisión que se le confiera.

E). Responder solidariamente con todos sus bienes muebles e inmuebles, créditos y acciones, de las obligaciones que contraiga el Sindicato en forma legal con el Banco de España o con alguna de las otras entidades nombradas en el párrafo 4.º del artículo 1.º al que habrá de acudir la Junta directiva en demanda de crédito para hacer frente a las operaciones para cumplir los fines sociales, hasta tanto se cuente con capital propio suficiente a juicio de dicha Junta: comprometiéndose también a no vender ni gravar sus bienes inmuebles mientras no estén liquidadas todas las operaciones en el citado Banco.

F). A satisfacer una cuota de entrada proporcional a la clasificación que la Junta le estime y repartida en la forma siguiente:

Por un capital-crédito de	125	Ptas.	1'00	Ptas.
	125	a 500	»	1'50 »
	500	a 1.000	»	2'50 »
	1.000	a 2.000	»	5'00 »
	2.000	en adelante		10'00 »

G). A satisfacer una cuota anual per mensualidades vencidas, repartida en esta forma:

Para un socio que aporte un capital-crédito de	125	Ptas.	1'20	Ptas.
	125	a 500	»	1'80 »
	500	a 1.000	»	2'40 »
	1.000	a 5.000	»	3'00 »
	5.000	en adelante		6'00 »

Dichas cuotas se emplearán para satisfacer los gastos del Sindicato y lo restante para constituir un fondo de reserva

ART. 10. Los socios no tendrán nunca derecho, ni aun en el caso de disolución del Sindicato, a ningún reparto de dividendos o beneficios. Las ganancias que puedan obtenerse se aplicarán a un fondo de reserva y en caso de disolución se destinarán a la fundación de otro establecimiento análogo o a favor de los establecimientos de beneficencia de esta localidad.

ART. 11. El número de socios es ilimitado y subsistirá mientras haya número de socios suficientes para formar Junta directiva.

CAPÍTULO III

ART. 12. La Sociedad estará representada y regida por Consejo de Administración o Junta directiva compuesta de nueve socios.

ART. 13. La renovación se efectuará cada año, eligiendo la tercera parte de ella en Consejo General, pudiendo ser reelegidos todos o parte de los Consejeros al expirar el tiempo de su gestión.

ART. 14. Los Consejeros elegidos ocuparán los mismos cargos que los salientes pero eligiéndoles la Junta entre los entrantes.

ART. 15. Las vacantes que por cualquier causa ocurrieran no serán ocupadas o cubiertas hasta la primera Junta general que se celebre.

ART. 16. Elegidos los vocales para la Junta directiva, éstos designarán de entre ellos los que tengan que desempeñar los cargos de Presidente, Vicepresidente, Cajero, Secretario, Vicesecretario y Contador. Dichos cargos serán siempre gratuitos y obligatorios, menos en el caso de reelección que serán voluntarios.

ART. 17. En el caso de que el excesivo trabajo exigiese un auxiliar de Secretaría, aquél será retribuido de acuerdo con la Junta directiva.

ART. 18. Todas las operaciones que realice el Sindicato deberán ser intervenidas por el Presidente, el Secretario y el Contador.

ART. 19. Es privativo de la Junta directiva señalar el crédito que la Caja pueda otorgar a cada uno de los asociados.

Del Presidente

ART. 20. Son atribuciones del Presidente: Presidir las reuniones de la Junta directiva y del Consejo General, velar por el exacto cumplimiento de los estatutos, dirigir las discusiones, ejercer todas las funciones de carácter ejecutivo que requiera la realización de cuantas operaciones practique el Sindicato, para cuyos fines la Junta directiva allegará toda su representación y derechos en el Presidente, teniendo éste de dar cuenta de sus actos en la primera reunión que la Junta celebre. El Presidente representa al Sindicato en todos sus actos y funciones sociales y en todas las relaciones económicas y jurídicas que procedan.

En el caso de que se presente un asunto urgente y éste no sea de gran importancia, podrá resolverlo, sometiéndolo a la aprobación de la Junta en la sesión inmediata.

Del Vicepresidente

ART. 21. El Vicepresidente sustituirá al Presidente con todos sus derechos y facultades en los casos de ausencia, enfermedad, o dimisión.

Del Cajero

ART. 22. Corresponde al Cajero: Custodiar los fondos sociales, pagar los objetos que para el asociado adquiera el Sindicato, y los documentos de crédito debidamente autorizados y cobrar todas cuantas cantidades deban ingresar en el fondo social.

Del Contador

ART. 23. Corresponde al Contador: Presenciar las operaciones que realice el Sindicato y llevar el Libro de Caja.

Del Secretario

ART. 24. Corresponde al Secretario: Autorizar con su firma e intervención todas las operaciones de la Sociedad, redactar las actas de las Juntas, llevar un libro registro de socios y la correspondencia de la Sociedad, oír cualquier reclamación de los socios y transmitir la al Presidente, llevar un libro de contabilidad y avisar con ocho días de anticipación el cobro de las cantidades que el socio debe al Sindicato, o renovación de los préstamos.

De los Vocales

ART. 25. Los Vocales suplirán en caso necesario a los que desempeñan los cargos de Cajero, Contador y Secretario.

ART. 26. La Junta directiva se reunirá una vez por semana, o cuando haya asuntos pendientes, o la convoque el Presidente o la mayoría.

De la Junta general

ART. 27. Cada año, y un día de la segunda quincena de Enero, se reunirá el Sindicato en Junta general ordinaria, en la que se discutirá y aprobará el balance, se resolverán en alza todos los acuerdos de la Directiva, se elegirán a los individuos que han de componer la parte expresada de la misma, se aprobará o rechazará la gestión del ejercicio de que se le da cuenta, y en general se discutirán y aprobarán todos cuantos asuntos no sean de la exclusiva competencia de la Junta directiva.

ART. 28. Todos los socios tienen voz y voto y podrán hacer cuantas proposiciones, observaciones o reclamaciones estimen oportunas.

ART. 29. Las mujeres podrán hacerse representar por un asociado o por un hijo suyo mayor de edad, mediante un escrito firmado por ellas que será presentado al Presidente antes de ser declarada abierta la sesión.

ART. 30. Las votaciones serán siempre secretas y los acuerdos se tomarán por mayoría de votos. Podrán tomarse también por aclamación.

ART. 31. El número de votos que podrá emitir cada socio, será proporcional al capital-crédito que le estime el Consejo de Administración, mientras para el desarrollo de la Caja Rural tenga que valerse el Sindicato de una entidad bancaria: en este caso se considerará un voto por cada doscientas cincuenta pesetas. Los que estén considerados con un capital-crédito inferior se les considerará un voto.

ART. 32. En el caso de que el Sindicato llegue a reunir medios suficientes para subvenir sus necesidades, mediante el capital de fondo común, entonces se considerará a todos los socios en igualdad de votos para tomar acuerdos.

ART. 33. Caso de no haberse podido tomar acuerdos en la Junta general de primera convocatoria por falta de socios o de capital representado, se po-

drán tomar en una segunda que se señalará a los ocho días de la primera, sea cualquiera el número de los asistentes.

ART. 34. La asistencia a la Junta general es obligatoria para todos los socios, quienes pagarán en caso de incomparecencia no justificada una multa con arreglo a la siguiente escala: A los socios que les corresponde un voto, 0'25 pesetas, si les corresponde de un voto a diez, 0'50, y si les corresponde de diez en adelante 1 peseta.

ART. 35. Podrá convocarse Junta general extraordinaria siempre que el Presidente de común acuerdo con la Directiva lo crean necesario o lo pidan alegando motivo razonable una tercera parte de los socios. En las sesiones extraordinarias no se podrá tratar más que del asunto para el que ha sido convocada, a excepción del caso en que el Presidente crea oportuno aprovechar la ocasión para tratar otros asuntos.

CAPÍTULO IV

De las operaciones del Sindicato

ART. 36. Además de las operaciones indicadas en el objeto de este Sindicato, la sociedad admitirá en su Caja de Ahorros, desde una peseta en adelante, librando a los imponentes el correspondiente recibo y libreta de crédito. Dichas imposiciones tendrán el carácter de préstamo a la Sociedad y se devolverán a petición de los imponentes.

ART. 37. Las imposiciones deberán hacerse el día primero de cada mes, debiendo avisar con quince días de anticipación cuando se pretenda retirar cantidades mayores de cien pesetas.

ART. 38. Tanto los socios como las personas extrañas al Sindicato pueden imponer sus capitales en la Caja. Estas imposiciones devengarán a favor de los imponentes un interés que no exceda del tres por ciento anual pagadero por anualidades vencidas.

Las imposiciones sólo podrán ser rehusadas en el caso de que el Sindicato no pudiera colocarlas en préstamos a los socios o colocarlas en una entidad bancaria de reconocida importancia y a interés que no baje del que abona el Sindicato.

ART. 39. No percibirán interés las cantidades impuestas por menos de un mes.

ART. 40. Los préstamos que la Caja Rural conceda a sus socios se entregarán mediante la firma de documentos mercantiles, endosables y descontables, siendo facultad del deudor, en cada vencimiento o antes, devolver todo o parte del capital. El Presidente con acuerdo de la Junta directiva, podrá exigir la cancelación de la operación en cualquier vencimiento.

ART. 41. El interés de los préstamos lo fijará la Junta directiva, procurando que sea lo más módico posible y jamás podrá pasar del seis por ciento anual.

ART. 42. El que desee obtener un préstamo lo solicitará del Presidente del Consejo de Administración, expresando la cantidad que solicita, el uso

que quiera hacer de ella, la época que piensa devolverlo en todo o en parte, y la firma o firmas que presenta en garantía.

ART. 43. La Junta no podrá hacer préstamos más que cuando el prestatario lo solicite para fines puramente agrícolas, como gastos de siembra o recolección, pago de contribuciones, compra de animales, etc. En vista de las circunstancias que concurren en el solicitante, es privativo de la Junta conceder o denegar los préstamos.

ART. 44. Si la demanda de préstamos excediera a los fondos disponibles, se prorratearán los fondos existentes, dándose la preferencia al que pida menos cantidad, por menos tiempo, sea persona más necesitada y tenga que atender a un fin más puramente agrícola.

ART. 45. No se concederá nuevo préstamo a una persona que no tenga cancelado el anterior.

ART. 46. El Consejo de Administración se reserva el derecho de exigir el pago del préstamo a su vencimiento, si así lo estima conveniente a los intereses sociales, e intentar un afianzamiento más perfecto dentro del curso de la operación si aprecia que pudiesen sufrir perjuicio el fondo social.

ART. 47. Al día siguiente al fijado para la renovación total o parcial de un préstamo o su cancelación, será protestado en forma legal si el prestatario no compareciese a cumplir su obligación, debiéndose someter el asunto a los Tribunales ordinarios.

CAPÍTULO V

ART. 48. El Capital social se dividirá:

En capital a liberar, en caso de quebrantos y en fondo de reserva o de aplicación mutua.

El primero lo compondrán la totalidad de los créditos garantizados por los asociados y el segundo lo constituirán las cuotas de entrada de los socios, las multas que se hagan efectivas, las cuotas anuales, los donativos que la Caja reciba y el sobrante que se forme con las utilidades.

Disposiciones adicionales

ART. 49. Los individuos que posteriormente a la aprobación de estos Estatutos pretendan ingresar en este Sindicato, lo harán por medio de adhesiones firmadas y autorizadas por dos socios de los fundadores, y quedan igualmente obligados como los demás.

ART. 50. Cualquiera modificación que se pretenda introducir en el presente Reglamento tendrá que ser aprobada en Junta general por dos terceras partes de los socios o que representen la mitad del capital-crédito aportado. Dichas modificaciones o innovaciones tendrán igual fuerza obligatoria que el presente articulado.

En todo lo no previsto en este Reglamento se regirá el Sindicato por las Leyes vigentes.

de ..... 191 .....

REGLAMENTO

por el que ha de regirse la Sección especial
de Vinicultura del Sindicato Agrícola
y Caja Rural de .....

CAPÍTULO I

Objeto

ARTÍCULO 1.º De conformidad con lo que estatuye el artículo 1.º de Reglamento de este Sindicato, se establece dentro de esta localidad y compuesta de elementos viticultores ya asociados al mismo, una Sección especial cuyo objeto es:

- A). El mejoramiento en el cultivo de la vid.
- B). La elaboración, crianza y venta de los vinos que produzcan las uvas inscritas por los asociados a esta Sección.
- C). La elaboración, transformación y venta, ya sea en primeras materias, ya transformados, de los residuos de la vinificación.
- D). Y, en general, la resolución de todos cuantos problemas afecten directa o indirectamente a la vitivinicultura de esta localidad y muy especialmente entre los asociados.

ART. 2.º Para la realización del objeto primario expresado en el artículo anterior, se adquirirán los terrenos necesarios en los cuales se construirá un edificio y se adquirirán las máquinas que la ciencia, relacionada con la práctica, aconseje y se le dotará de los envases necesarios para la completa cabida del vino que los asociados a la Sección suscriban.

CAPÍTULO II

Medios

ART. 3.º El edificio, máquinas y todo el material necesario para la elaboración de los vinos y sus derivados, será costeado por todos los asociados a la Sección y siempre en relación a las cargas de vino suscritas.

Para ello se distinguirán dos clases de socios. Primero: los que suscriban de 50 ó más cargas (de 121'60 litros) de vino y en segundo lugar los que suscriban cantidad inferior.

Los primeros, vienen obligados, todos o parte, según acuerde la Junta de la Sección, a responder de una cantidad que no podrá bajar nunca del total importe del edificio, máquinas y todos cuantos objetos estime necesarios la Junta para una perfecta elaboración o transformación.

Dicha responsabilidad se limitará al número de cargas suscritas y la cantidad tipo por carga la fijará la Junta una vez confeccionado el presupuesto de gastos, no pudiendo exceder de 30 pesetas por carga.

Obtenida la cantidad necesaria, para lo cual la Junta se valdrá de un empréstito que negociará en alguna entidad bancaria, la depositará íntegra en la Caja del Sindicato Agrícola y Caja Rural de esta Villa.

Una vez cuente el Sindicato con fondos suficientes, reforzados con la aportación de capital en la forma citada, prestará a todos los asociados a la Sección, la cantidad que individualmente vienen obligados a aportar para el pago total de las obras, máquinas y demás gastos.

ART. 4.º Todos los socios vienen obligados a aportar la cantidad necesaria para el pago total de los gastos y a razón de un tanto por carga que fijará la Junta.

Esta queda facultada para usar todos cuantos medios estime necesarios para adquirir la certeza de si cosechan o no las cargas suscritas.

ART. 5.º Mientras no esté amortizado el capital empleado, solamente podrán formar parte de la Junta, los socios clasificados en el primer grupo.

CAPÍTULO III

Amortizaciones

ART. 6.º La Junta de la Sección expedirá a los socios clasificados en el primer grupo, títulos de co-propietario de la Bodega y a razón de uno por cada 500 pesetas de capital aportado.

Cada año y terminada la venta del vino y de sus derivados, el capital restante destinado a amortización, se dividirá en fracciones de 500 pesetas. Las fracciones que resulten se sortearán entre los títulos de co-propietario y el tenedor del título favorecido rebajará del total del capital aportado la cantidad de 500 pesetas. El título favorecido será entregado por el tenedor a la Junta de la Sección.

ART. 7.º El edificio y enseres adquiridos es de propiedad de los socios clasificados en el primer grupo mientras no esté amortizado todo el capital.

Amortizado éste, pasa a ser de plena propiedad de todos los asociados a la Sección, y en proporción a las cargas de vendimia aportadas.

Para ello, la Junta expedirá títulos de co-propietario y a razón de uno por cada 50 cargas de 12 arrobas catalanas o fracción de ellas depositadas. Para la determinación del número de cargas, se buscará el término medio de las

depositadas durante los años que la Bodega estuvo pendiente de amortización.

ART. 8.º Los títulos de co-propietario, son intransferibles. Unicamente pasan a ser de propiedad de otra persona, cuando el fallecimiento del tenedor y mediante disposición testamentaria.

Los herederos legítimos del co-propietario, lo serán también de los títulos que deje al fallecer aquél.

ART. 9.º Los socios no pueden retirarse de la Sección y vienen obligados a aportar toda la uva que se coseche en sus propiedades o en las tierras a su cuidado, mientras esté pendiente de amortización el capital empleado. Una vez esté amortizado el capital, queda el asociado en libertad de depositar o no sus vendimias. Pero en el caso de no depositarlas, deberá comunicar esta disposición a la Junta antes del quince de Agosto de cada año.

En ningún caso podrá el asociado reservarse parte de su cosecha.

El que, sin el previo aviso citado en el párrafo anterior, dejare de concurrir con sus frutos, será baja de la Sección, perdiendo todos los derechos que haya adquirido.

CAPÍTULO IV

De los Socios

ART. 10. Para ser socio de esta Sección, se requiere:

- 1.º Ser socio del Sindicato Agrícola y Caja Rural de
- 2.º Ser propietario, colono o aparcerero viticultor.
- 3.º Ser aceptado por la Junta de la Sección.

Las mujeres que renúan estas condiciones, pueden también ser asociadas.

ART. 11. Las obligaciones del asociado, son:

- 1.º Observar la más rigurosa disciplina en cuanto a la mejor organización en los trabajos de elaboración y recolección.
- 2.º Procurar por todos los medios que estén a su alcance, no llevar vendimia que esté algo fermentada.
- 3.º Cuidar bien sus viñas para que no produzcan uvas mildewadas, enfermas o defectuosas por causa de negligencia o mal cuidado. En este caso, la Junta o el encargado de la Bodega, podrá rechazar la uva que se le presente.
- 4.º A satisfacer, mientras no esté reembolsado el capital, la cantidad de *cincuenta céntimos* de peseta por cada *cuarenta* kilogramos de vendimia que deposite y a dejar en favor de la Sección todo el orujo que produzcan sus uvas.
- 5.º A satisfacer, en carácter de cuota para la conservación del edificio o para otros fines sociales que la Junta destine, la cantidad de diez céntimos de peseta por carga de 12 arrobas catalanas.

Es privativo de la Junta, rebajar o suprimir esta cuota cuando tenga capital que estime suficiente para atender a posibles eventualidades.

El capital que produzcan estas cuotas, se depositará, después de cada ejercicio a la Caja del Sindicato en cuenta corriente sin interés, y para retirarlo todo o parte, será preciso el previo acuerdo de la Junta de la sección.

6.º A dejar a la disposición de la Junta y mientras no esté reembolsado el capital, todos los lagares que actualmente posee el asociado.

7.º A procurar el fomento de la Sección.

8.º A no criticar los actos y disposiciones de la Junta o de sus encargados, sin antes exponer la queja al Sr. Presidente, quien dará las explicaciones al demandante.

9.º Y en general, a observar todo cuanto la Junta ordene y la perfecta educación social requiere.

ART. 12. Las infracciones o faltas cometidas, podrán ser castigadas por la Junta, después de oído al infractor, con la suspensión temporal de éste, hasta llegar a la expulsión si es falta grave o reincidencia.

Si al ser llamado ante la Junta o ante el Sr. Presidente, no comparece el infractor a exponer su defensa, se considerará que renuncia a ella y se procederá contra él en la forma que acuerde la Directiva.

En el caso de expulsión, la Junta dará cuenta de ella a la Junta general, la cual aprobará o desaprobará el acuerdo.

Mientras no venga la Asamblea general, el acuerdo de la Junta es ejecutivo.

En caso de expulsión, el asociado pierde los derechos que haya adquirido en la Sección.

CAPÍTULO V

De la Junta

ART. 13. La Sección estará gobernada y regida por un Consejo o Junta compuesta de siete vocales, siendo sus cargos gratuitos y obligatorios, menos en el caso de encargar a un vocal una misión que pueda surtir en detrimento de sus intereses. En este caso será retribuido de acuerdo entre ambas partes.

ART. 14. Dicha Junta se nombrará una vez suscritas seis mil cargas (de 121'60 kilos) de vino y será renovable por mitad de cuatro y tres respectivamente, cada dos años y en la Asamblea general que se celebre una vez terminadas las ventas y repartos del año que corresponda.

ART. 15. Cada Consejero tendrá los derechos, facultades y obligaciones propias de su cargo.

Corresponde a la Junta, la adquisición de los terrenos; contratar para la construcción del edificio y máquinas y la organización del edificio; dictar órdenes encaminadas a la mejor perfección del mismo; nombrar y retribuir al personal y, en resumen, tendrá todas las facultades que no sean de exclusiva competencia del Consejo General.

Peró para la venta de los productos depositados, nombrará otra Junta compuesta de doce asociados no pertenecientes a la Directiva, formando así y para este caso solamente, una Junta compuesta de diez y nueve vocales.

Para el nombramiento de los individuos citados, se formarán tres grupos compuestos de diez socios de los que depositan más vendimia; diez de los que depositen menos y diez de los que depositen un término medio.

De estos diez de cada grupo, se sortearán cuatro de cada uno de ellos y los que correspondan en suerte, serán los destinados a formar parte, junto con la Directiva, de esta Junta especial de Ventas.

ART. 16. La Junta, tanto obrando como tal, como compuesta en la forma citada en el artículo anterior, podrá delegar sus facultades en la persona o personas que elija de entre sus vocales.

CAPÍTULO VI

De la Junta General

ART. 17. Cada año, y dentro del plazo máximo de un mes de finida la venta y reparto de lo que a cada asociado corresponda, se reunirá la Sección en Junta General reglamentaria, en la que se discutirán los asuntos siguientes:

- 1.º Lectura, discusión (si la hay) y aprobación del balance.
- 2.º Elección o proclamación de la parte de la Directiva que corresponda.
- 3.º Discusión de proposiciones.
- 4.º Exposición de quejas.
- 5.º Y en general, tratar de todo cuanto dependa de dicha Asamblea.

Si por circunstancias especiales las ventas e ingresos del producto de las mismas, no se efectuasen por todo el mes de Agosto, la Junta convocará a la Sección a Asamblea general el primer domingo de Septiembre.

ART. 18. La Junta por mayoría de votos, podrá también convocar Asamblea general.

En este caso, no se podrá tratar de otros asuntos más que los que exponga la Junta.

ART. 19. Todas las proposiciones, quejas, proyectos, reclamaciones, etc., etcétera, que quieran llevarse a discusión a la Asamblea general, deberán ser presentadas al Sr. Presidente el día siguiente de la convocatoria.

La convocatoria se hará por medio de pregón o por aviso, de palabra o por aviso a domicilio y con ocho días de anticipación.

ART. 20. Todos los asociados tienen voz y voto y éste a razón de uno por cada un título de co-propietario.

ART. 21. Los acuerdos, tanto en Junta como en Asamblea general, se tomarán por mayoría de votos presentes al acto y las Asambleas quedarán constituidas sea cual fuese el número de votos presentes.

También podrán tomarse por aclamación, entendiéndose que la proclamación existe, cuando no proteste del acuerdo una tercera parte de los votos de que se compone la Asamblea.

ART. 22. El asociado no puede confiar su representación en persona alguna para los actos sociales.

Las mujeres pueden confiar su representación en su hijo heredero o en otra persona ya asociada.

ART. 23. La Asamblea general reglamentaria se convocará por medio de papeletas, debiendo el avisado firmar un duplicado de la convocatoria.

Si el interesado no sabe firmar o no se halla en su domicilio, el andador la entregará en presencia de un testigo, al interesado o a un vecino suyo.

CAPÍTULO VII

Del Capital

ART. 24. El Capital de la Sección lo compondrá:

A). Los locales y utensilios que la Junta adquiera.

B). El numerario que se recoja por las cuotas establecidas.

C). Los donativos y sobrantes que pueda percibir la Sección.

Todo el Capital moneda se ingresará en la forma establecida en el artículo once.

ART. 25. El Capital será siempre indivisible y no se podrá reintegrar a los asociados mientras exista la Sección.

En el caso de disolución en la que será preciso el acuerdo tomado por la quinta parte de los votos componentes de la Sección, se nombrará una Junta liquidadora, la que una vez efectuada la venta de lo existente lo repartirá junto con el capital entre los asociados y en proporción a los títulos de copropietario que posea.

CAPÍTULO VIII

Adicionales

ART. 26. La Junta si lo considera necesario redactará un Reglamento para el régimen interior y organización de los trabajos. Dicho reglamento tendrá fuerza ejecutiva hasta la primera Asamblea general que se celebre, en la que se presentará para su definitiva aprobación.

Y, cada año si es preciso, por medio de proposiciones que someterán a la Junta general, se introducirán todas cuantas modificaciones, adiciones o supresiones exijan la experiencia o lo no previsto en las presentes bases.

ART. 27. Estas bases se consignarán en el acta de la Asamblea general del Sindicato en la que se acuerde la creación de esta Sección.

ART. 28. El vino llamado de mesa que necesite el asociado para su consumo puede recogerlo de la bodega una vez elaborado, pero indicando antes de la elaboración la cantidad y clase que necesite.

ART. 29. El asociado que coseche una uva especial para la elaboración de vino generoso podrá retenerla en su bodega particular.

El que quiera destinar mosto para la elaboración de mistelas, vino rancio, etc., para su uso particular, debe avisar a la Junta antes de empezarse la vendimia y ésta le facultará para que recoja el mosto necesario de la bodega.

ART. 30. La vendimia se pagará a razón del grado de densidad del

mosto producido y los gastos de elaboración y reparación de máquinas se deducirán del capital importe de la venta antes del reparto.

Efectuada una venta que importe aproximadamente el veinte y cinco por ciento del valor total depositado, la Junta deberá proceder al reparto proporcional de la cantidad cobrada.

Los gastos de reparación de edificio y su conservación se satisfarán con cargo al capital de reserva, adquirido por las cuotas establecidas en el artículo segundo.

ART. 31. Para los actos oficiales la Sección usará un sello con la inscripción: «Sindicato Agrícola y Caja Rural de Sección de Vinicultura».

ART. 32. Los viticultores que se adhieran después de firmada el acta de constitución lo harán firmando el acta correspondiente de la sesión en que han sido aceptados y abonarán a la Sección la cantidad proporcional a las cargas de vino que cosechen e igual a tantas anualidades como las que han abonado los firmantes de las presentes bases.

En el caso de que la Junta no disponga de local suficiente para estivar la cosecha de los solicitantes a socio, podrá rehusarlos hasta que en conjunto formen número suficiente para la construcción de un nuevo cuerpo de edificio.

ART. 33. Cuando la propiedad del asociado se divida entre otras personas por donación, dote o heredamiento (nunca por venta a persona extraña a la Sección), el nuevo propietario podrá ingresar como continuador del primero y, por lo tanto, no se le considerará comprendido en el caso del artículo anterior.

Si el comprador es ya asociado puede, sin otro requisito que avisar a la Junta, depositar la vendimia en la bodega, según lo establecido en general para los asociados.

NOTES

(1) El Consell Regional de la «Unió de Vinyaters de Catalunya», en la sessió del dia 26 de Juliol prop-passat, va aprobar, per unanimitat, un Dictàmen dels Srs. Matheu i Jordà, en el que's proposa, entre altres varies peticions, «Solicitar de l'Estat, en aquells pobles que hagin perdut la collita per causa del mildiu, i no tinguin projectades obres públiques, a petició dels Ajuntaments, els hi acordi subvencions extraordinaries, o crèdits amb amortització convinguda per a la construcció de *Dipòsits de vi comunals* on el vinyater pugui defensar-se de la manca de crèdit o d'estiva».

El Sindicat Agrícola i Caixa Rural d'Espluga de Francolí, que té una secció de Cooperativa vinícola, tenia procedents de la collita de l'any passat, 7.000 cargues de vi, que va vendre al mes d'Agost a molt bon preu, compensant als pagesos de la pèrdua total que han tingut aquest any.

(2) Vegis el tomo editat per la «Federació Agrícola Catalana-Balear», XVI dels Congressos celebrats, pàgines 57 i següents.

(3) Vegis el tomo del mes d'Agost d'aquest any, «Boletín de instituciones económicas y sociales» que publica l'Institut Internacional d'Agricultura de Roma.

(4) Aquestes Cooperatives, que també son de crèdit, varen rebre, juntament amb les que no més es dediquen al crèdit, l'any 1913 del Banc de l'Estat per mediació dels Bancs populars, més de 192 mil·lions de rublos.

(5) A Italia també s'han fundat moltes cooperatives per a fer arrendaments col·lectius. A Espanya, i fins a Catalunya, a la Província de Lleida, es podria implantar aquest sistema, per moltes finques que no's cultiven, o es cultiven malament, com la dels Canonges i d'altres que hi han de bastanta extensió.

(6) Vegis «Régimen jurídico de las sociedades cooperativas agrícolas» de la ponència que Louis Tardy va desenrotllar en el Congrés Internacional d'Agricultura, celebrat a Madrid l'any 1911. Tomos d'aquelles tasques, pàgines 260 i següents.

(7) No'ls hi dona la significació que tenen per la «Unió de Vinyaters de Catalunya», segons es desprèn de la primera d'aquestes notes copiada de «El Vinyater».

(8) Misaël Gervais creu que la prosperitat de les cooperatives vinícoles del Var, es deguda a que venen el vi desseguida, al comerç, segons els usos locals, evitant el risc que's deriva de la venda al detall, que's basa generalment en venciment de llarc plaç.

(9) Vegis en el tomo d'aquell Congrés la ponència del Sr. Elías de Molíns.

(10) Les lleis dels altres païssos també disposen lo mateix que la nostra preceptúa.

(11) Les cooperatives de vinificació franceses admeten la dimissió i l'expulsió del soci. Equiparen els dos cassos, reservant-els-hi els drets al fondo social per al dia que les quotes siguin reembolsades.

(12) Espluga de Francolí té dintre del mateix Sindicat la secció de viticultura. Cambrils, encara que fet per socis del Sindicat, l'ha fet separatament. A Italia, quasi totes les cooperatives tenen al seu costat la Caixa rural d'un Sindicat.

(13) Sabem d'un Sindicat que tenia més de un mil·lió i mig de pessetes de capital sotscrit, al que el Banc d'Espanya no va volguer concedir crèdit més que per 60 000 pessetes.

(14) Rafael Janini en el prólec que va escriure per l'obra d'en Rivas-Moreno, titulada «Bodegas y Destilerías cooperativas», fa el presupost d'un celler per a elaborar 6 mil hectòlitres de vi, i 2 mil d'alcohol, en la següent forma:

Edifici	45.000 ptes.
Instalació per a fer vi, màquines i útils del celler, trepitjadores, prempses, bombes . . .	12.000 »
20 tines de 300 hectòlitres, de pl, completes i instalades	24.000 »
Instalació per l'alcohol, generador de vapor, columna destiladora, elevadors, tuberia . . .	9.500 »
8 dipòsits, de ferro, de 18.000 litres per a l'alcohol.	10.400 »
	<hr/>
	100.900 ptes.

(15) Les tines de ciment armat les construeixen a raó de 4 a 5 pessetes la carga de 121'60 litres. Les de fusta venen a costar de 10 a 14 rals la mateixa cabuda.

(16) Si en algun poble s'hagués de construir un celler més gran, no crec que guardés la mateixa proporció. Resultaria més barato.

(17) Sabem d'una Cooperativa que, al primer any, per tenir el magatzem llogat, no tenir res a propòsit, prempsar amb prempses de rabaquet i varis contra-temps que's varen sofrir, li va resultar de gastos 9 rals per carga. No obstant, aquest preu tan alsat, la liquidació va deixar als que hi varen portar la verema, del tot satisfets.

(18) Em va dir el President del Sindicat d'Alió que, al primer any varen emprar prempses contínues mogudes per una locomóvil que s'alimentava amb carbó i que varen haver de llogar a Barcelona, els hi va resultar fer una carga a 60 cèntims. Em deia el mateix, que el dia que disposessin de forsa elèctrica, quina instalació estaven fent, produiríen una carga per menys de 40 cèntims.

(19) El Boerenboud belga dona uns cursos de vacances que duren 5 dies amb un fi eminentment pràctic, per tot lo que's relaciona amb les Cooperatives. La Federació Universal de Cooperatives agrícoles d'Austria, dona uns cursos de tres mesos per a arribar a tenir personal apte per a estar al front de les Cooperatives. El programa del curs de l'any 1910 era el següent:

A). Materias generales: 1. Historia, principios generales y organización de la cooperación agrícola.—2. Principios generales de legislación.—3. Legislación cooperativa.—4. Teneduría de libros de cooperativas.—5. Contribuciones e impuestos.—6. Mercancías agrícolas.—7. Bancos y Crédito.—8. Contabilidad comercial cooperativa.—9. Correspondencia cooperativa.—10. Ferrocarriles y sus tarifas.

B). Materias especiales: 1. Instituciones y negocios de las Cajas de crédito y de ahorro.—2. Venta y compra cooperativas.—3. Otros géneros de operaciones cooperativas.—4. Revisión de cuentas.

**L'Excm. Diputació Provincial de Barcelona
va celebrar el Concurs l'any 1915;
es va fallar l'any 1916
i aquesta memoria va esser impresa
per la Federació Agrícola Catalana-Balear
l'any 1917**

RF. 5-2